

انتقال مادر به فرزند در هپاتیت B، هنوز چالشی مهم برای سیستم بهداشت و

سلامت

مهناز آریان^۱ و حسین علوی^۲

استادیار بیماری های عفونی و گرمسیری، گروه بیماری های عفونی بیمارستان امام رضا (ع)، دانشگاه علوم پزشکی مشهد، ایران،

ArianM@mums.ac.ir

^۲دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی مشهد، ایران، AlaviH961@mums.ac.ir

چکیده - به تخمین سازمان جهانی بهداشت، ۲۹۶ میلیون نفر در سراسر جهان و ۶۰ میلیون در مدیترانه شرقی (شامل ایران) دچار عفونت مزمن با ویروس هپاتیت B هستند. انتقال مادر به فرزند همچنان مهم ترین راه انتقال عفونت در کشورهای دارای شیوع بالای هپاتیت B می باشد. در این مطالعه توصیفی، بررسی بر روی ۲۰۰ بیمار مبتلا به هپاتیت مزمن B در بیمارستان امام رضا (ع) مشهد در سال ۱۳۹۸، نشان داد ۱۶ بیمار دارای فرزند مبتلا به هپاتیت B بوده اند. در بررسی سایر اعضای خانواده، در ۳۱ مورد (۱۵/۵٪) پدر، ۵۴ مورد (۲۷٪) مادر، ۵۸ مورد (۲۹/۱٪) خواهر، ۳۹ مورد (۱۹/۵٪) برادر، و ۱۵ مورد (۷/۵٪) همسر بیمار نیز مبتلا بودند. همچنین، میانگین درصد پوشش واکسیناسیون خویشاوندان 28.51 ± 26.35 درصد محاسبه شد. این مطالعه نشان داد علیرغم پیشرفت در سیستم های بهداشتی و درمانی هنوز موارد ابتلا فرزندان به خصوص از طریق انتقال مادر به فرزند وجود دارد که می تواند به دلیل نقص در غربالگری زنان باردار، مراقبت های دوران بارداری، و انجام اقدامات به موقع پیشگیرانه پس از اکسپوزر نظیر واکسیناسیون و تزریق ایمونوگلوبولین در مادر و به خصوص فرزند، باشد. از سوی دیگر، تعداد قابل توجهی از مبتلایان سابقه خانوادگی مثبتی از ابتلا به هپاتیت مزمن B نیز داشتند که این موضوع لزوم توجه بیشتر به بررسی خانواده مبتلایان را نشان می دهد. از این رو مطالعات بیشتر با تعداد گسترده تر از بیماران، برای بررسی عوامل مؤثر در این چالش و همچنین رعایت اندیکاسیونهای تجویز، و میزان اثرگذاری داروهای نوکلئوتیدی/نوکلئوزیدی برای درمان مادر در بیماران توصیه می شود.

کلید واژه - انتقال مادر به فرزند، هپاتیت مزمن B، دوران بارداری، سلامت، مراقبت مادر و نوزاد

۱- مقدمه

درصد از موارد ابتلا به کارسینوم سلول کبدی در دنیا با عفونت مزمن ویروس هپاتیت B همراه بوده که ۸۰ درصد این موارد را بیماران سیروتیک تشکیل می دهند. (۱)

بر اساس گزارش سازمان بهداشت جهانی و مرکز پیشگیری و کنترل بیماری های ایالات متحده، ایران از نظر اندمیسیته عفونت مزمن هپاتیت B در زمره کشورهای با شیوع متوسط قرار دارد (۲). به نظر می رسد ۳۵ درصد ایرانیان با ویروس هپاتیت B مواجهه داشته و ۲ - ۳ درصد جمعیت، حامل مزمن می باشند (۳). که البته در مناطق مختلف پراکندگی یکسانی ندارد به طوری که این رقم در بعضی نقاط کشور مثل استان فارس ۱/۷ درصد و در بعضی دیگر مثل سیستان و بلوچستان ۵٪ می باشد. (۴، ۵)

ویروس هپاتیت B عامل اصلی هپاتوسلولار کارسینوما و سیروز کبدی است و منجر به مرگ بیش از یک میلیون نفر در سال می گردد. طیف علائم بالینی این بیماری متفاوت بوده و منجر به عفونت حاد، مزمن، بدون علائم بالینی و حتی بیماری برق آسا می شود.

هپاتیت B مزمن، از بیماری های جدی تهدیدکننده سلامت عمومی است و تخمین زده می شود که بیش از ۳۵۰ میلیون نفر در سراسر دنیا به این بیماری مبتلا هستند. مطالعات نشان می دهند از بین تمام مبتلایان به هپاتیت B مزمن، ۴۰-۱۵ درصد آن ها به سمت سیروز کبدی پیشرفت می کنند. ۵۰